

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
Факультет цивільної та господарської юстиції
Кафедра цивільного процесу

*До 150-ї річниці з дня відкриття першої
судової палати у м. Одеса*

Новели цивільного процесуального законодавства: ПРЕДСТАВНИЦТВО

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

м. Одеса, 16 травня 2019 року

Одеса
Фенікс
2019

УДК 347.9

Н 72

Укладачі:

Голубєва Н. Ю. – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного процесу, професор кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Островська Л. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного процесу Національного університету «Одеська юридична академія»;

Коробенко О. О. – асистент кафедри цивільного процесу Національного університету «Одеська юридична академія»;

Сатановська О. В. – старший лаборант кафедри цивільного процесу Національного університету «Одеська юридична академія».

Новели цивільного процесуального законодавства:
Н 72 представництво : матер. Міжнар. наук.-практ. конфер. ; до 150-ї річниці з дня відкриття першої судової палати у м. Одеса (м. Одеса, 16 травня 2019 року) / за заг. ред. д.ю.н., проф. Н. Ю. Голубєвої. – Одеса : Фенікс, 2019. – 200 с.

Укр. та франц. мовами

ISBN 978-966-928-404-4

УДК 347.9

*Матеріали видано за авторською редакцією.
Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу
несуть учасники конференції, їхні наукові керівники, рецензенти
та структурні підрозділи вищих навчальних закладів та установ,
які рекомендували ці матеріали до друку.*

ISBN 978-966-928-404-4

© Національний університет «Одеська
юридична академія», 2019

Васильків Валентина Ігорівна
аспірантка кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник: д.ю.н., професор кафедри цивільного права,
завідувач кафедри цивільного процесу, професор
Національного університету «Одеська юридична академія»
Голубєва Неллі Юрійвна

ВИЗНАЧЕННЯ НАЛЕЖНОГО ВІДПОВІДАЧА В УМОВАХ АНОНІМНОСТІ ТА ЗНЕОСОБЛЕННЯ У СПРАВАХ ПРО ПОШИРЕННЯ НЕДОСТОВІРНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

В період розвитку інформаційних технологій процес пошуку, збору, поширення та обміну інформацією надзвичайно полегшився. Проте, разом з позитивними наслідками такого розвитку, оперування інформацією несе ряд негативних ознак, які зумовлені різноманітними чинниками. Віртуалізація фізичних осіб, як процес часткового заміщення їхніх реальних образів, в тому числі за допомогою використання Інтернет мережі віртуальними образами, сприяє знеособленню та відчуттю безкарності власних дій. Звісно, такі явища як втрата відчуття реальності під час поглиблення у віртуальне середовище і як наслідок відчуття безкарності власних дій, пояснює збільшення випадків висловлення власної думки в належній формі та у брутальній, поширення недостовірної інформації в Мережі, у порівнянні з кількістю таких дій у «реальному» житті.

Існування можливості учасників інтернет-відносин здійснювати свої права анонімно, під чужим або вигаданим іменем, в подальшому сприяє складнощам визначення належного відповідача у справах про поширення недостовірної інформації. Положення Цивільного кодексу України передбачають у тому числі право особи, немайнові права якої було порушено, на відповідь та на спростування недостовірної інформації. Також п.4 ст. 277 ЦК України забезпечується право особи, про яку поширено недостовірну інформацію, звернутися до суду із заявою про встановлення факту

недостовірності інформації та її спростування, у випадку, якщо особа, яка поширила таку інформацію невідома [1].

Зрозуміло, належним відповідачем у справах про поширення недостовірної інформації, наприклад в Інтернеті, є її автор, проте особливості даної категорії справ, у тому числі, пояснюються складністю встановлення автора оспорованої інформації, оскільки всі інтернет-платформи можуть містити анонімну інформацію або інформацію, розміщену під іменем особи, яка її не публікувала.

Згідно з п.12 Постанови Пленуму Верховного Суду № 1 від 27.02.2009 р. «Про судову практику у справах про гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи», якщо автор поширеної інформації невідомий або його особу та/чи місце проживання (місцезнаходження) неможливо встановити, а також коли інформація є анонімною і доступ до сайту – вільним, належним відповідачем є власник веб-сайта, на якому розміщено зазначений інформаційний матеріал, оскільки саме він створив технологічну можливість та умови для поширення недостовірної інформації[2]. Звісно, з положень даного пункту здається, що питання визначення належного відповідача вирішено, проте судова практика доводить зовсім інше: складність з реальним захистом порушеного немайнового права коли власником веб-сайту є іноземна компанія; складність встановлення суб'єкта, який здійснює хостинг веб-сайту: власник веб-сайту як ресурсу або власник назви сайту.

Необхідність в інформаційних ресурсах, які розміщено в Інтернеті, а також використання комунікативних потреб осіб в окремих випадках сприяють деперсоніфікації учасників інтернет-відносин, в тому числі навмисним розміщення анонімної недостовірної інформації. Варто зазначити, що вирішення питання неможливості користування Інтернетом в статусі анонімного суб'єкта, надасть відповідь на безліч запитань, в тому числі на питання визначення належного відповідача у справах про поширення недостовірної інформації.

Звертаючись до законодавства зарубіжних країн, наприклад Австрії, варто зазначити, що з 2020 року в країні всі користувачі інтернет-платформ будуть зобов'язані вказувати свої справжні імена, що в свою чергу сприятиме швидкісному визначенню автора розміщеної в Мережі інформації[3]. Вважаємо за доцільне запозичити дану норму в законодавство України. Звісно, складнощі із застосування даного правила можуть виникнути ще до етапу реєстрації справжніх імен користувачів Інтернету за номером мобільного телефону, оскільки в Україні відсутня обов'язковість прив'язування номеру мобільного телефону до особистих даних. Саме тому вважаємо за необхідне встановити обов'язковість прив'язування номеру мобільного телефону до особистих даних особи, що надалі полегшить процес такої реєстрації користувачів, а також встановити відповідальність операторів за порушення вимог реєстрації користувача їхньої мобільної мережі.

В Україні реєстрація сім-картки за персональними даними поки що здійснюється добровільно. Проте поширення послуг Mobil ID, запровадження системи електронного суду, реформування процедури подання електронних доказів свідчать про позитивні тенденції розвитку електронних відносин, зокрема у цивільному судочинстві України. Необхідність законодавчого встановлення обов'язку прив'язування сім-картки до персональних даних, а також зазначення справжнього імені під час реєстрації на інтернет-платформі, вирішить не лише ряд морально-етичних проблем належного використання Мережі, покращить систему визначення правопорушника, що в свою чергу викличе розуміння ймовірності настання «реальних» наслідків за вчинення протиправних дій у «віртуальному» середовищі, в тому числі за порушення особистого немайнового права особи шляхом поширення про неї недостовірної інформації.

Список використаної літератури:

1. Цивільний кодекс України. – Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#n1514>

2. Постанова Пленуму Верховного Суду «Про судову практику у справах про гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи» № 1 від 27.02.2009р. – Електронний ресурс. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v_001700-09?find=1&text=%E0%ED%EE%ED%B3%EC%ED%E#w11
3. Закон і бізнес. В Австрії Інтернет-коментаторів зобов'язують зазначити справжні імена. – Електронний ресурс. Режим доступу: https://zib.com.ua/ua/137287-v_avstrii_internet-komentatoriv_zobovyazhut_zaznachati_sprav.html

Денисова Тамара Петрівна

аспірантка кафедри цивільного процесу

Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: д.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного процесу

Національного університету «Одеська юридична академія»

Андронов Ігор Володимирович

ВИКОНАВЧИЙ НАПИС НОТАРІУСА ЯК ОБ'ЄКТ СУДОВОГО КОНТРОЛЮ

Нотаріат є інститутом, що забезпечує охорону та захист прав і законних інтересів громадян та юридичних осіб шляхом вчинення нотаріальних дій від імені держави. Нотаріальна діяльність спрямована на надання офіційної сили, вірогідності юридичним правам, фактам і документам, отже, повинна розглядатись як діяльність публічно-правового характеру. Держава наділяє нотаріусів певними повноваженнями щодо вчинення нотаріальних дій і при цьому залишає за собою право контролю за відповідністю діяльності нотаріату встановленим нею правилам. [1]

Вибір цієї теми зумовлений насамперед необхідністю різностороннього вивчення адміністративного та судового контролю, через те що саме питання контролю недостатньо урегульоване чинним законодавством України.

Судовий контроль є формою державного регулювання нотаріальної діяльності. Він відрізняється за суб'єктами здійснення, предметом контролю та формами здійснення. Предметом судового контролю є законність нотаріальних дій, які вчиняють нотаріуси (у